మాయా మశ్చీంద్రా

ఇచ్ఛాపురపు రామచంద్రం

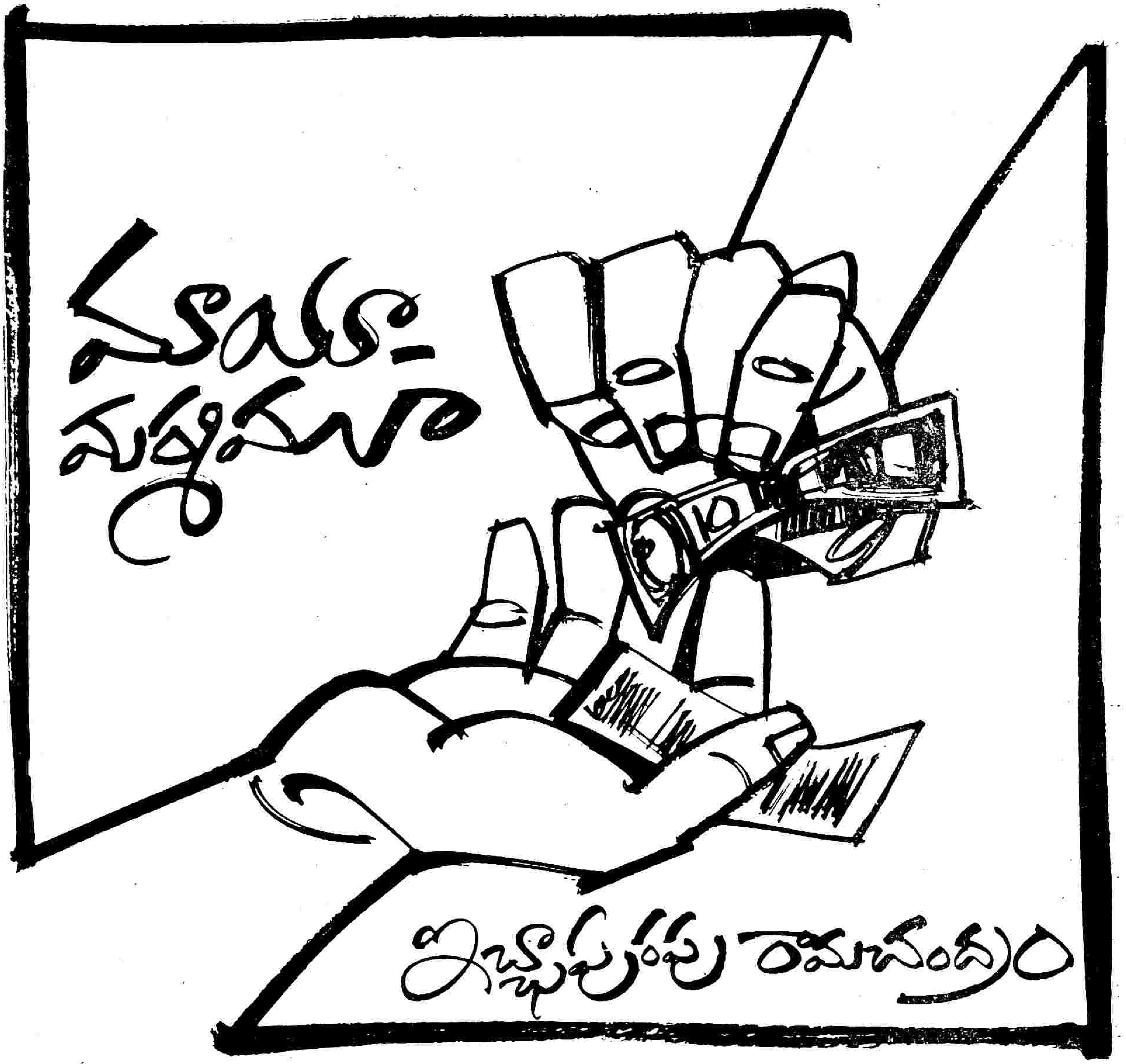

చీకటి పడిపోయింది.

శ్రీకాకుళం బస్‌స్టాండు ఆటఅయిపోయాక టెన్నిస్ కోర్టులా బోసిగా మిగిలిఉంది. పాసింజర్లూ సామానులూ లేక ఖాళీగా పడుకున్న బస్సులు పగటివేళ ప్రాస్టిట్యూట్‌స్‌లా పరమ వికారంగా ఉన్నాయి.

ఒకమూల-ఒక బస్సు మాత్రం కిటకిటలాడిపోతూంది. కన్నెపిల్లలా పిటపిటలాడుతోంది. రంగు దీపాలతో డిజైన్ల చీరకట్టిన చిన్నదానిలా మిడిసిపడుతోంది. ఆ బస్సు-దర్జాగా ఉంది. ధీమాగా ఉంది. ఆ కొత్త బస్సు-గతంలో కొంచెం అనుభవం చవిచూసి-శోభనం గదిలోకి ఉరికెయ్యడాని కుల్లాస పడుతున్న వయసు పెళ్లికూతుర్లా ఉంది.

ఆ బస్సుమీదకు జనం ఎగబడుతున్నారు.

ఎవరికి వారే ఆ బస్సెక్కెయ్యాలని-తాపత్రయపడిపోతున్నారు. ఆరాటపడుతున్నారు. ఆందోళన పడుతున్నారు.

విశాఖపట్నానికి అది ఆఖరు బస్సు. కండక్టరు - కలక్టరమ్మ మొగుడిలా సీటులో కూర్చుని బస్సులోంచే టిక్కెట్లమ్ముతున్నాడు. జనం ఒకరి నొకరు తొక్కుకుంటున్నారు. తోసుకుంటున్నారు. ఇళ్లు కాలుతూంటే కోడిపెట్టల దొంగల్లా- ఆ జనంలో కేటుగాళ్లూ, కేడీగాళ్లూ కూడా లేకపోలేదు. పాసింజర్లు టికెట్లకోసం కండక్టర్ని ప్రాధేయపడుతున్నారు. ప్రార్థిస్తున్నారు. ఆత్రతతో కూడిన చిరునవ్వులు విసిరి చూస్తున్నారు. బస్సు తలుపులేసి ఉండటాన కండక్టరుగారి కాళ్లందక-చేతులే పట్టుకోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు.

టిక్కెట్లమ్మేసి-బస్సుదిగి-డ్రయివరు

భుజంమీద చెయ్యివేసి-విలాసంగా కాఫీ హోటలు వేపు నడవసాగాడు కండక్టరు.

మళ్లీ పాసెంజర్లు, అభిమానసంఘాలు ఆరాధ్య నటుడ్ని వదలనట్లు గుమిగూడుతున్నారు. కాళ్ల కడ్డంపడుతూ టిక్కెట్టు కోసం వేడుకుంటున్నారు. ఎలక్షన్లలో గెలిచేసి-ఎమ్మెల్యే అయిపోయిన వాడిమల్లే కండక్టరు జనాలమీద విసుక్కుంటున్నాడు. పురుగులని పలె విదుల్చుకుంటున్నాడు.

బస్సుకీ కాఫీ పాకకీ మధ్య - ఏం చెయ్యాలో తోచక - ఓసారి బస్సునీ మరోసారి కాఫీ పాకనీ మార్చి మార్చి చూస్తూ నిలుచున్నాడు నాగరాజు. చీకటి - వాడి కళ్లలోని నీటిపొరలని ఎదుటివాళ్లనుంచి కప్పేస్తూంది.

ఇయాళ - సీరామనవమి. వాయిజాగులో లంకాదహనం. అర్ధరాత్రి బీచీలో మాంచి సంబరం జరుగుతుంది. బీచొడ్డున - సవుద్రంలో కెరటాలంత జనం. పండగ రంజుగా చేస్తారు. జనాలొళ్లుమరచిపోతారు. అదే తనకి వీలు. కాని-వయిజాగెళ్లడం ఎలా ?

చచ్చీ చెడీ తోసుకెళ్లి నోటందిస్తే- "టికెట్‌లే"దనేశాడు కండక్టరు. "మరో రూపాయి తీసుకొని స్టాండింగయినా... ప్లీజు-" అని బతిమాలాడు. కాళ్లు దొరక్క చేతులట్టుకున్నాడు. ప్లీజన్నాడు. తాంక్సన్నాడు. నోమెన్షనన్నాడు. ఆఖరికి - సారీకూడా అని చూశాడు. కాని కండక్టరు టికెట్టివ్వలేదు. జనం బయటికి లాగేశారు. ఇనసాల్టయిపోయింది. అది కాదు బాధ. ఇశాపట్నం ఎళ్లా లీ బస్సులో. సంబరానికెళ్లకపోతే సంపత్సరంపాటూ పస్తే. చిన్నోడికి సూది మందేయించలేదు. సీతాలుకి కోక కొనలేదు.

"రేపొద్దుటికి పంచ రూపాయలూ లెచ్చి అప్పులు తీర్చి-నాకో కోక కొనకపోయావో, యీ అద్వాన్నపు సంసారం నే నీడవలేను. ఇంక నా వొల్లకాదు.ఎవడితోనో లేచిపోతాను. కాకపోతే ముండల కంపెనీలో జేరిపోతాను. మూడురోజుల కోపాలయినా ముద్దకు నోచుకోకపోతే బతకడం వెలాగ ?" సీతాలుది బెదిరింపు కాదు. బాధ. ఆమె మాటలో ఒక్క అక్షరమూ అబద్ధంకాదు. బతుకు పెట్టే యాతనలన్నిటినీ భరించి భరించి విసుగెత్తిపోయి అన్నమాట లివి.

అవి గుర్తుకొచ్చి-నాగరాజు గుండెలు జలదరించాయి.

కన్నీళ్లు ఆగకుండా జారిపోయాయి.

సీరామనవమి మీద సవాలక్ష ఆశలు పెట్టుకున్నాడు. ఇశాపట్నం ఎళ్లానికి టిక్కెట్ డబ్బులు చచ్చీచెడీ అప్పుజేసి సంపాదించాడు. పట్నం కదాని బట్టలు అద్దెకి పుచ్చుకున్నాడు. ఇశాపట్నంలో ఇంగ్లీషు పేలుడెక్కువని ప్లీజు-తాంక్యూ-నోమెన్షను...సారీ... నేర్చుకున్నాడు.

ఇంతా అయ్యాక-యీనగాచి నక్కలపాలు చేసినట్లు-బస్సుకి టికెట్టు లేకుండా పోయింది. రేపు సాయంత్రానికి అప్పులు తీర్చకపోతే తన్నులు తినాలి. సీతాలు నిజంగా ఎవడితోనో యింత తిండి పెట్టగలిగేవాడితో లేచిపోతుంది. చిన్నోడు సూదిమందు లేక చచ్చిపోతాడు.

సీరాంవనవమి... ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకున్నాడు. ఎన్ని కలలు కన్నాడు. ఆ కలలు... తన బతుకు...అన్నీ ఏటయిపోవాల ?

దుఃఖం బిగబట్టుకుంటున్నాడు.

దూరంగా ఇంజను గర్జిస్తూంది.

నాగరాజుకి ఆ బస్సుమీద బుస్సుమంటూ కోప మొచ్చేస్తూంది. ఈ బస్సు మిస్సయితే - తన బతుకు మిస్సు. భార్య మిస్సు. అన్నీ మిస్సే.

తనకి టిక్కెట్టివ్వని కండక్టరుని కాలరుచ్చుకుని నాలుగు తన్నాలని పిస్తూంది వాడికి. దౌర్జన్యంగా అయినా సరే ఆ బస్సెక్కేసి వాయిజాగెళిపోవాలనుంది.

కాఫీలు తాగేశారు కాబోలు కండక్టరూ డ్రయివరూ కిళ్లీకొట్టు ముందుకొచ్చేశారు.

బస్సెళ్లిపోతుంది బాబోయ్, బస్సెళ్లిపోతుంది.

నాగరాజు గుండెలు దడదడలాడాయి. ఏడుపొచ్చేస్తూంది.

రామచెంద్రమూర్తికి దణ్ణంపెట్టుకున్నాడు. నవమి పూటా నన్ను అన్యాయం చెయ్యకని మనసులో దేవుణ్ణి వేడుకుంటూనే-బస్సువేపు చూస్తున్నాడు.

నాగరాజు మనిషి. అంత త్వరగా ఓడిపోడు.

వాడిది ఆశ. అంత త్వరగా చావదు.

తనేంచేస్తూన్నాడో తెలియకుండానే బస్సువేపు అడుగులు వేస్తున్నాడు నీరసంగా.

"వాయిజాగు టిక్కెట్టు కావాలా ? ఒక్కటే ఉంది..."

చీకట్లో ముఖం కనిపించడంలేదు.

దేవుడా, రావుడా, సత్యశాయి బాబాయా ?

క్షణం ఆలస్యం చెయ్యకుండా టిక్కెట్టు తీసుకుని-

బస్సు బొంయిమంటూంది బయలుదేరిపోతానన్నట్లు భయపెడుతూ. చేతికొచ్చిన పదిరూపాయలనోటుని ఆ మనిషి వేపు విసిరేసి-

రాకెట్లా దూసుకుపోయి- బస్సులో దూరేశాడు నాగరాజు.

ఇంజను ఒక్కసారిగా గర్జించి-బస్సు కదిలింది.

సామాన్లనీ, స్టాండింగ్ పాసెంజర్లనీ దాటుకుంటూ వెనక్కి వెళ్లి ఓ గోనె మూటమీద సీటు కొట్టేసి ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు.

బస్సు పరుగెడుతూంది. గాలి-చల్లగా వీస్తూంది.

ఓసారి జేబులోంచి డబ్బు తీసుకుని చూసుకున్నాడు.

వాడి కళ్లు మెరిశాయి. సంతోషం పట్టలేకపోయాడు.

దొరకదనుకున్న టిక్కెట్టు దొరికింది. అంటే అర్థమేటి ? లక్కు తనని వొరించేసిందన్నమాట. సీరాఁవనవమిసంబరంలో యివాళ పెద్ద బేరమేతగులుతుంది. ఏ యమ్మ గొలుసో ? ఏ బాబుపరసో? మరే బాబు వాచీయో?

శ్రీకాకుళం పొలిమేరలు దాటిపోతూంది బస్సు.

అటూ యిటూ దీపాలయిపోయి చీకటి మొదలౌతూంది.

బస్సులో మసక వెలుతురు. కండక్టరు టిక్కెట్లనీ బుర్రలనీ లెక్కచూసుకుంటూ వస్తున్నాడు.

బస్సు - బుడుమూరు బ్రిడ్జి దాటిపోతూంది వేగంగా.

బస్సంటే యిలాగ పోవాలి - కునుకుపాట్లుపడకుండా - అని మెచ్చుకున్నాడు నాగరాజు. వాడికి - ఎంతట వెళ్లి విశాపట్నంలో వాలుతానా అన్నట్లుంది.

సంబరంలో కొట్టేసే సంపద గురించి బంగారు కలలు కంటూనే కండక్టరడిగిన టిక్కెట్టు ముక్కని - మహా ధీమాగా దర్జాగా అందించి ఓ నవ్వు కూడా నవ్వాడు.

టిక్కెట్టు చూసి - నాగరాజు ముఖంలోకి చూసి - డ్రయివరు దగ్గరకి వెళ్లి రణస్తలం పోలీసు స్టేషను ముందు బస్సాపించి దిగాడు కండక్టరు.

ఎక్స్‌ప్రెస్సు బస్సు ఎక్కడపడితే అక్కడాపీడాని కెవడిచ్చాడు రూల్సని నా గ రా జు చిరాకుపడుతూండగానే - కండక్టరు నాగరాజుని చూపించడమూ వెనుకనున్న ఎర్రటోపీ ముందుకొచ్చి నాగరాజుని బలవంతంగా బస్సులోంచి కిందకి లాగెయ్యడమూ జరిగిపోయింది.

తన కళ్లముందే బస్సెళ్లిపోతూంటే బారుమని ఏడిచాడు నాగరాజు. లాటీతో ఒకటేసి - స్టేషనులోకి లాక్కుపోయాడు కానిస్టేబులు. లాక్కెళ్లి స్టేషనిన్చార్జి ముందు నిలబెట్టి- "కక్కుర్తి కేసు సర్.. దొంగటిక్కెట్టు... ఆర్.టి.సి.బస్సు.." అన్నాడు.

"దొంగ టిక్కెట్టా!... సత్తె ప్రమాణంగా... దేవుడి సాచ్చిగా... నిజంగా నాకేటీ తెల్దు. ఆడెవడో ఆకరి చనంలో..చీకట్లో అంటగట్టాడు.మంచిదో కాదో చూసుకుందు కెవదీలేదు; ఎలుగూ లేదు. చీకటి... ముకమేనా చూడకుండా మనిషిని నమ్మి... టిక్కెట్టుచ్చేసుగున్నాను...ఇంతకంటె నాకేటీ తెల్దు. నన్ను నమ్మండి. మహ ప్రభో... నే న్నిజమే చెప్పాను-"

వాడి మొర-వినిపించుకోబడలేదు.

వాడు గింజుకుంటూంటే నాలుగు లాటీ దెబ్బలుపడేసి-వాడిదగ్గర మిగిలిన

డబ్బులు నొల్లేసుకుని - చీకటి సెల్ లోకి తోసేసార్ఖ యిద్దరు కానిస్టేబుల్స్.

సరిగ్గా యిదే సమయానికి... శ్రీకాకుళం పోలీసు స్టేషనులో... కుర్చీనిండా కూర్చుని కులుకుతూ-మంచికేసొచ్చిందని మురిసిపోతూ చూశాడు సర్కిల్.

ఎదురుగా - అస్తిపంజరానికి కొంచెం ప్రాణం పోసినట్లున్న మనిషి.వాడి కటూ యిటూ ఎర్రటోపీల పోలీసులు.

"నిజంగా నేనేటీ ఎరగను. బస్టాండులో-ఇశాపట్నం టికెట్టు అమ్మాను. కొన్నవాడి ముఖమేనా చూళ్లేదు. చీకటి.. నా టికెట్టు తీసుకొని పదిరూపాయల నోటిచ్చాడు. అది మంచిదో చెడ్డదో కానుకోలేకపోయాను. మనిషిని నమ్మి నట్లే నోటునీ నమ్మి బియ్యం దుకాణం కాడకొచ్చాను.

వారం రోజులై నా పెళ్లానికూ్కడు నేదు. నా పిల్లలకి గెంజినేదు. ఆకలికి సొమ్మసిల్లిపోతున్నారు. నేను నూకలట్టుకురాకపోతే పెళ్లాంవూ పిల్లలూ కట్టకట్టుకుని నూతిలో ఉరికి చస్తామన్నారు. అందుకని... మేం బతకాలని... బస్టాండ్‌లో దొంగ టికెట్టమ్మాను. ఆడెవడో నాకంటే దరిద్రుడు... దొంగనోటంటగట్టాడు. ఇంతకంటే నాకే మాయా మర్మమూ తెలీవు..."

"కథల్చెప్పకొరేయ్...నాకొళ్లమంట. నిజంచెప్పు..." కసిరాడు సర్కిలు.

పోలీసులు యధాశక్తి చెరో లాటీ వేశారు వాడి వీపుమీద.

"మీరు కొట్టినా కారడానికి నా వొంట్లో రక్తంలేదు. మీరెంత అడిగినా కక్కడానికి నా దగ్గరింకేమీ నిజమూ లేదు. దొంగనోటు నాదికాదు. నా దొంగ టికెట్టు కొన్నవాడే-ఆ దగుల్బాజీగాడే నాకంటగట్టాడు. ఈపాటికి-నేన్నూకలట్టుకు రాలేదని-నాపెళ్లాం పిల్లలు నూతిలోకురికి సచ్చిసే ఉంటార్ఖు. నన్ను కొట్టకండి. చంపెయ్యండి. మీ యిష్టమొచ్చి నన్ని కేసులు నామీదెట్టేసి - నన్నొక్కసారి ప్రాణం తీసెయ్యండి. నేను కాదన్ను. నే నిప్పుడే బతికిలేను. నన్ను కొట్టి కొట్టి సంపకండి..."

"మొండి వెధవ-" పళ్లుకొరికాడు సర్కిలు - బూటుతో తంతూ.

కానిస్టేబుల్సు - ఆనేరస్తుడినీ చీకటి సెల్‌లోకి యీడ్చేశారు, మునిసిపాలిటీ వాళ్లు శవాన్ని యీడ్చేసినట్లు.
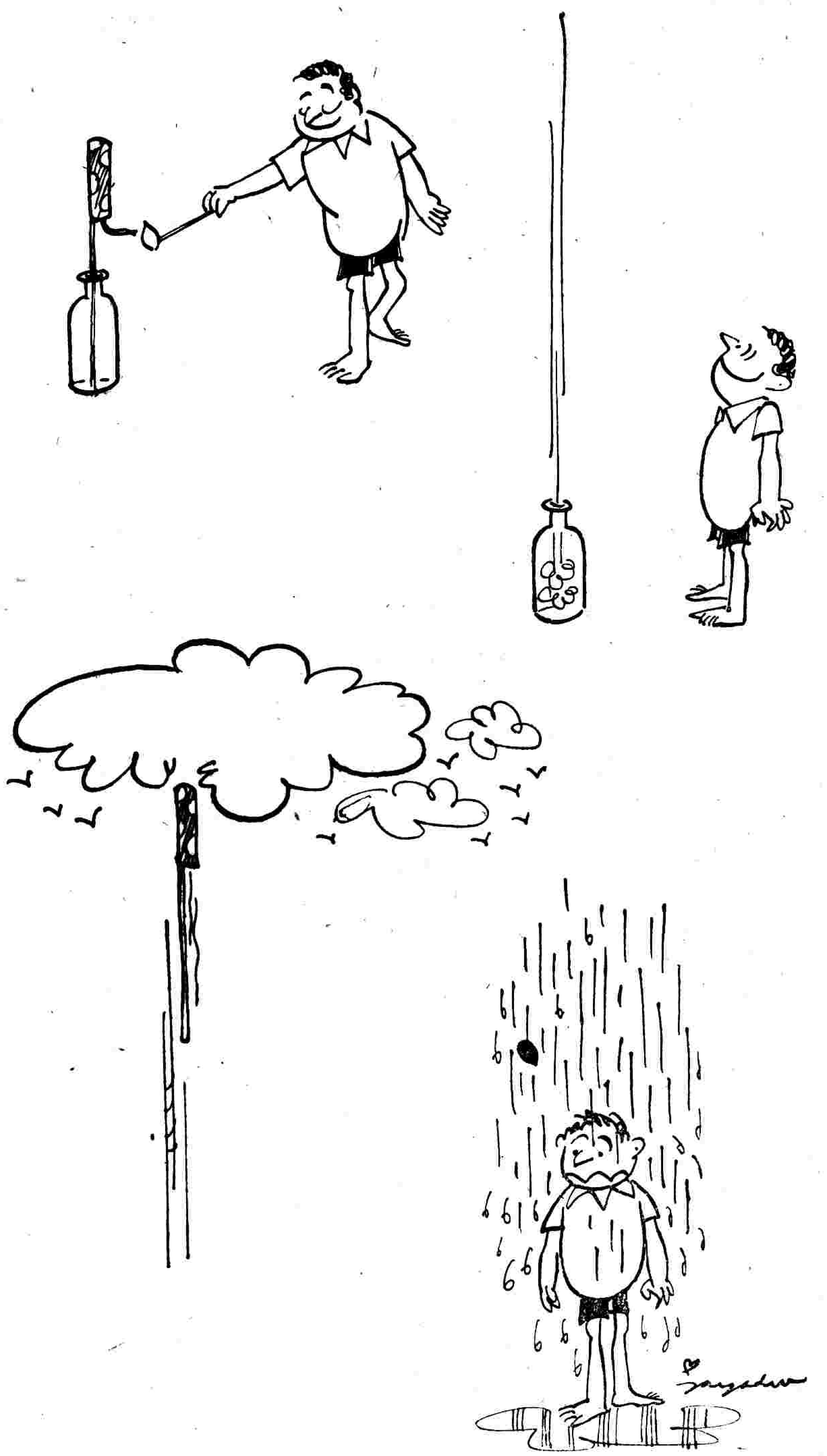
అక్కడ దొంగనోటు నాగరాజూ; ఇక్కడ దొంగ టికెట్టాసామీ; ఒకరినొకరూ - తమ బతుకులనీ తిట్టుకుంటున్నారు- రాతిగోడల మధ్య.